



Europejskie Dni Dziedzictwa
województwo podlaskie
wrzesień 2017

Krajobraz dziedzictwa - dziedzictwo krajobrazu

INFORMATOR



NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

Informator opracowany w Departamencie Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego
15-888 Białystok, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1
e-mail: marta.pacewicz@wrotapodlasia.pl
www.wrotapodlasia.pl
Podlaski koordynator EDD



Podlaskie

Opracowanie: Organizatorzy, Marta Pacewicz, Katarzyna Kłoczko-Arent

Fotografie: Organizatorzy, NID

Na okładce: Chałupa z miejscowości Dąbrowy – Moczydły
w Podlaskim Muzeum Kultury Ludowej, fot. A. Gaweł

Opracowanie graficzne: Grafis

Patronat honorowy:

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

ISBN: 978-83-63260-89-7

Publikacja sfinansowana ze środków Narodowego Instytutu Dziedzictwa
i Marszałka Województwa Podlaskiego



**NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA**
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND



Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmian w programach!



Szanowni Państwo,

przed nami 25. edycja Europejskich Dni Dziedzictwa pod hasłem „Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu”.

Podczas wrześniowego święta zabytków zwrócimy szczególną uwagę na piękno i malowniczość polskich krajobrazów – dużych miast, mniejszych miejscowości i wsi. Będziemy odkrywać krajobraz będący zapisem historii i tradycji kolejnych pokoleń, etapów rozwoju gospodarki, technologii i nauki, a także wrażliwości estetycznej oraz sztuki. Wyraźnie podkreślimy konieczność jego ochrony i potrzebę kształtowania w taki sposób, aby stał się świadectwem szacunku współczesnego pokolenia dla przeszłości i przyszłości, patriotyzmu małych i wielkich ojczyzn.

Wartości historyczne, artystyczne i estetyczne zabytków, będących elementem krajobrazu kulturowego, budują poczucie identyfikacji oraz dumy z miejsca zamieszkania wśród społeczności lokalnych.

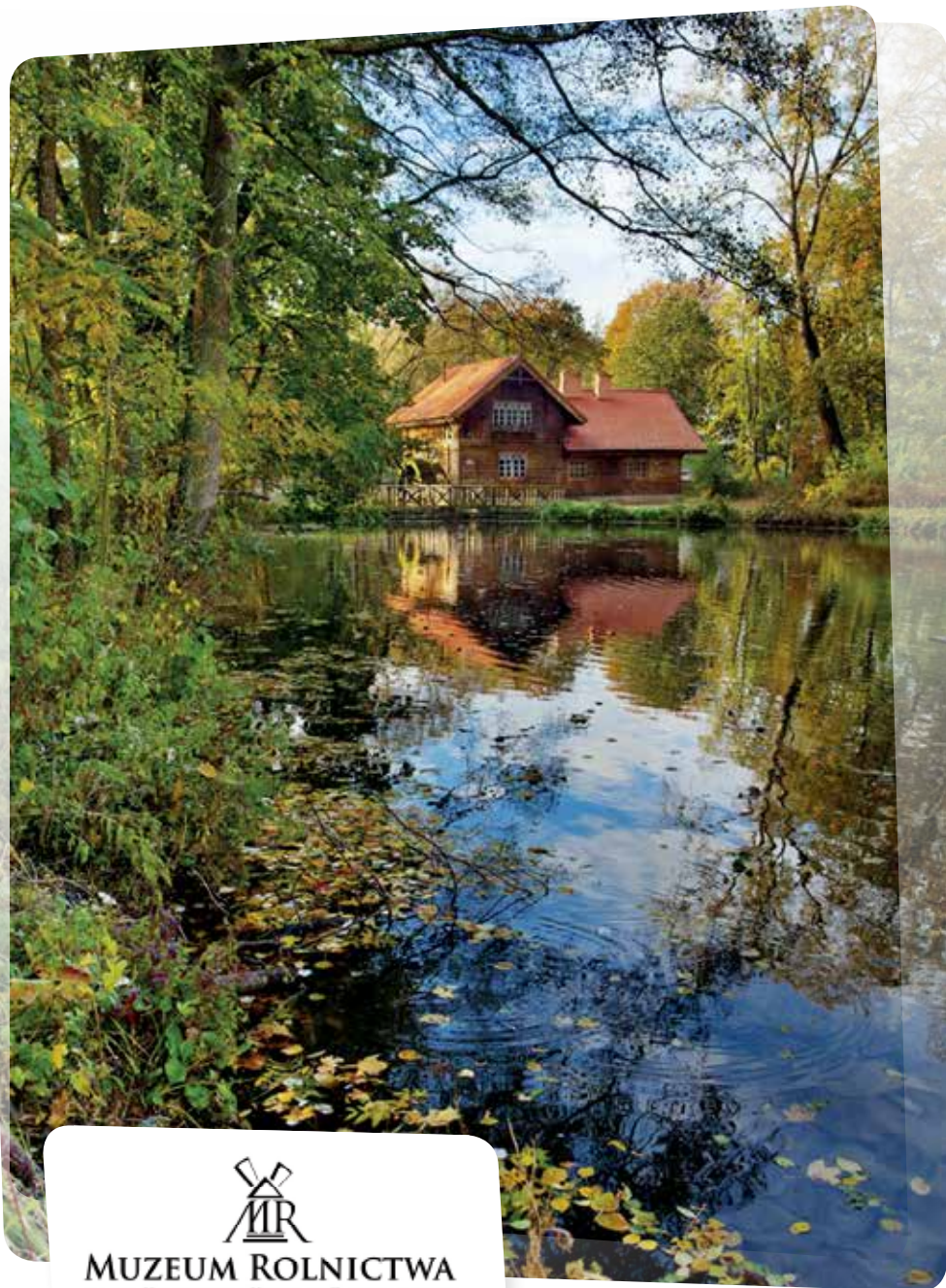
Wielość form krajobrazu, różna skala jego percepcji, zróżnicowana intensywność i dynamika jego przekształceń umożliwiają wielopłaszczyznowe odczytywanie bogatych treści zakodowanych w otaczającym nas krajobrazie. Różnorodne działania przygotowane w ramach tegorocznej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa są tego potwierdzeniem. Mam nadzieję, że wspólne, radosne świętowanie zasieje ziarno refleksji i odpowiedzialności.

Wszyscy jesteśmy częścią krajobrazu, każdy z nas ma wpływ na jego kształt i to od nas zależy, jak będzie wyglądał. Krajobraz to nasza przestrzeń pracy, nauki oraz odpoczynku. Uczmy się go, chrońmy i harmonijnie kształtujmy, bo jest to nasz wspólny obowiązek.

Wszystkim organizatorom serdecznie dziękuję, a Państwu życzę niezapomnianych wrażeń!



Dr hab. Magdalena Gawin
Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury
i Dziedzictwa Narodowego
Generalny Konserwator Zabytków



MUZEUM ROLNICTWA
IM. KS. KRZYSZTOFA KLUKA W CIECHANOWCU
INSTYTUCJA KULTURY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO



Szanowni Państwo,

Europejskie Dni Dziedzictwa to najważniejsze święto zabytków organizowane co roku we wrześniu w całej Europie i w Polsce. Jego celem jest promowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz przypominanie o wspólnych korzeniach kultury europejskiej. To także propagowanie dialogu międzykulturowego a co za tym idzie swoisty pomost łączący zarówno mieszkańców różnych regionów, jak też różnych pokoleń. Europejskie Dni Dziedzictwa angażują różne podmioty: instytucje kultury, nauki, edukacji, organizacje społeczne i osoby prywatne. Cieszą się coraz większym zainteresowaniem mieszkańców województwa podlaskiego.

Tegoroczna edycja Europejskich Dni Dziedzictwa organizowana pod hasłem „Krajobraz dziedzictwa - dziedzictwo krajobrazu” będzie okazją do zwrócenia uwagi na potrzebę jego ochrony. Krajobraz województwa podlaskiego to wspaniała przyroda, ale też zasoby kulturowe kształtowane przez wieki przez różne narody, religie i wspólną historię mieszkańców. To tu znajdują się aż cztery parki narodowe i trzy parki krajobrazowe, w tym najstarsze w Polsce – Białowiecki Park Narodowy i Suwalski Park Krajobrazowy. Dumą wielu miast i mniejszych miejscowości są założenia parkowe oraz pałacowo – parkowe. Na ich terenie, wśród pięknego krajobrazu i bogactwa przyrody znajdują się miejsca pamięci najważniejszych wydarzeń i postaci historycznych, stanowiska archeologiczne i zabytkowe obiekty architektoniczne – będące impulsem do tworzenia ciekawych, turystycznych szlaków kulturowych.

W krajobrazie naszego województwa wyróżnia się także wiejska zabudowa drewniana. To tutaj możecie Państwo spotkać niezwykle, wiekowe obiekty sakralne, drewniane chaty, zabytkowe budynki gospodarcze, budynki użyteczności publicznej, wiejskie zagrody czy założenia dworskie. Piękno architektury drewnianej regionu jest odzwierciedleniem bogactwa tradycji, obyczajów, religii, narodowości. To nie tylko nasze materialne dziedzictwo, ale także nieodłączny element jakże różnorodnego krajobrazu kulturowego i przyrodniczego województwa podlaskiego.

Mam głęboką nadzieję, że przedsięwzięcia realizowane w ramach EDD w naszym regionie pozwolą Państwu na odkrywanie uroków lokalnych parków czy rezerwatów narodowych, ukażą niezwykłą mozaikę etniczno-religijną regionu poprzez architekturę miasteczek i wsi. Serdecznie dziękuję wszystkim organizatorom za przygotowanie wydarzeń i zapraszam Państwa w niezwykłą podróż śladami podlaskiego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego!

Marszałek Województwa Podlaskiego

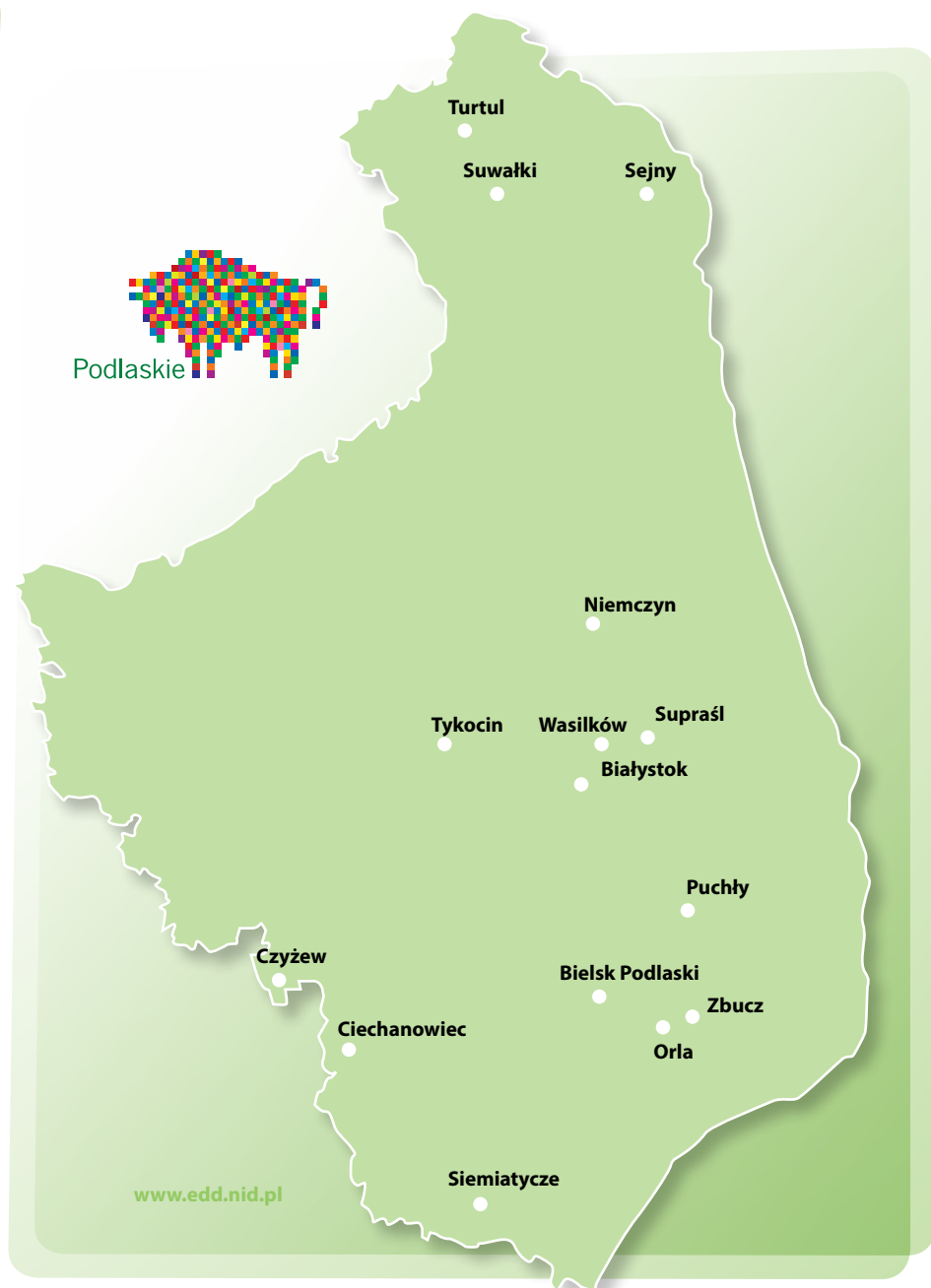
Jerzy Leszczyński

Europejskie Dni Dziedzictwa 2017

województwo podlaskie



Podlaskie



www.edd.nid.pl

Wojewódzka Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa 09.09.2017



W orlańskich dobrach Radziwiłłów

Marszałek Województwa Podlaskiego, Wójt Gminy Orla oraz Gminny Ośrodek Kultury w Orli serdecznie zapraszają 9 września 2017 r. na Wojewódzką Inaugurację Europejskich Dni Dziedzictwa w orlańskich dobrach Radziwiłłów.

Orla liczy już ponad pięćset lat. Najwcześniej zachowanym przekazem archiwalnym związanym z Orlą jest informacja z 1507 roku dotycząca nadania przez króla dla wojewody trockiego Jaśka Iwanowicza terenów, na których obecnie usytuowana jest miejscowość.

Gmina Orla ma bogatą przeszłość historyczną i tradycje. Jest to region wyjątkowy ze względu na swoją wielokulturowość, bogaty folklor i ciągle żywe tradycje ludowe. Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa 2017 w Gminie Orla to doskonała możliwość przybliżenia mieszkańcom regionu i wszystkim zainteresowanym jej znaczenia w historii naszego województwa. Warto przypomnieć dzieje Orli stanowiącej w okresie nowożytnym ważny ośrodek dóbr Radziwiłłów, czyniąc

z nich motyw przewodni imprezy, wokół którego skupią się wydarzenia towarzyszące, takie jak wystawy czy rekonstrukcje historyczne. Radziwiłłowie dobra orlańskie przejęli w swe ręce w roku 1585. Wówczas to Orla jako osada nabiera szczególnego znaczenia w życiu gospodarczym i politycznym ówczesnego regionu. Hetman Wielkiego Księstwa Litewskiego Krzysztof Radziwiłł wzniósł tu w 1622 r. zamek i zbór kalwiński. Stworzył rozległy kompleks dworski z pałacem, ogrodem włoskim, obiektami sakralnymi i folwarkiem. Integralną część dworu stanowiła cerkiew zamkowa świętego Jana Teologa. Do dzisiaj nie zachował się żaden fragment zamkowy. Ze względu na ogromne starania Hetmana mieszczanom orlańskim już w 1618 r. przyznano w Wilnie szereg praw i przyrzeczono nadanie praw magdeburskich, pod warunkiem zachowania dotychczasowego tempa rozwoju. Następca Hetmana Krzysztofa Radziwiłła - Janusz Radziwiłł potwierdził w 1633 roku potrzebę nadania przywileju miejskiego. W 1634 r. Orla uzyskuje prawa miejskie. Był to okres pełnego rozkwitu miasta i okolic. Wtedy to, po zakończeniu nabożeństw odbywały się liczne targi na utworzonej targowicy, kwitł handel, życie kulturalne i polityczne. Miasto stało się ośrodkiem ruchu kalwińskiego. Początek osadnictwa Żydów ma miejsce już na przełomie XVI i XVII w.



Ważnym punktem w programie podczas inauguracji EDD w Orli będzie promocja książki *Radziwiłłowskie dobra Orla (1585-1695) M. Sierby*. Celem niniejszej rozprawy jest wielowątkowe ujęcie dziejów radziwiłłowskich dóbr orlańskich. Opracowanie historyczne dóbr ziemskich jest wieloaspektowe. Pojawiają się w nim wątki polityczne, prawno-administracyjne, urbanistyczne, społeczne i gospodarcze.

Gmina Orla posiada na swoim terenie wiele ciekawych zabytków architektury. Jednym z najbardziej znanych jest Synagoga w Orli pochodząca z XVII w., będąca jeszcze do około 1754 r. zborem kalwińskim. Obecnie w środku znajdują się zabytkowe resztki polichromii oraz wystawa zdjęciowa upamiętniająca wspólną historię mieszkańców. Mając na uwadze pamięć o orlańskich Żydach, Gminny Ośrodek Kultury w Orli organizuje obchody upamiętniające wywózkę Żydów - „Pamięć trwa”. Właścicielem synagogi od 2011 r. jest Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego w Warszawie. Przy wyjeździe z Orli w kierunku miejscowości Szczyty znajduje się cmentarz żydowski

(kirkut) z kilkunastoma zachowanymi macewami. Na terenie Gminy Orla znajdują się również cztery cerkwie prawosławne. Jedną z najstarszych jest Cerkiew p.w. Ścięcia Głowy św. Jana Chrzciciela z 1785 r. w miejscowości Szczyty Dzieciółowo. Wewnątrz cerkwi można zobaczyć obrazy autorstwa malarza nadwornego Jana Klemensa Branickiego - Jana Mirysa. Obok niej mieści się kamienna figura św. Jana Nepomucena z 1758 r., pierwotnie przeznaczona dla otoczenia pałacu Branickich w Białymstoku. Wykonana z wapienia pińczowskiego figura jest zabytkiem wysokiej klasy artystycznej, jednym z najcenniejszych tego typu na Podlasiu.





Co roku w Orli na koniec lata odbywają się „Orlańskie Spotkania” - Festyn Kultury Białoruskiej, który służy szerokiej prezentacji zespołów estradowych i ludowych. Jest to impreza promująca i zachowująca dziedzictwo kulturowe tego regionu. W tym dniu prezentują się twórcy ludowi, a na scenie swój dorobek artystyczny zespoły folklorystyczne z powiatu bielskiego, hajnowskiego, jak również z Białorusi.

W programie EDD:

- **godz. 13.00 oficjalne otwarcie**
- pokazy grup rekonstrukcyjnych z Białorusi (pokazy musztry, potyczki wojenne, obozowisko): Klubu historyczno-wojskowego Gozdawa z Bobrójska



(Военно-исторического клуба «Газдава», г. Бобруйск) oraz Klubu historyczno-wojskowego Regiment Janusza Radziwiłła z Mińska (Военно-исторического клуба «Регимент Януша Радзивила», г. Минск)

- XVII-wieczny przysięgł szlachecki „Pacowa Chata” (historyczne pokazy, dawne igraszki, warsztaty tańców dawnych, spotkanie z XVII-wieczną szlachtą)
- promocja książki *Radziwiłłowskie dobra Orla (1585-1695)* M. Sierby w Gminnej Bibliotece Publicznej
- przedstawienie „Sąsiedzi, których nie ma” - opowieści mieszkańców Białowieży o ich żydowskich sąsiadach, spektakl zrealizowany w ramach działań Fundacji Edukacyjnej Jacka Kuronia z grupą dzieci i młodzieży z Białowieży „Wiejskaja dziatwa”, reż. J. Troc
- wystawa plenerowa „Śladami zapomnianego Podlasia – nasza tożsamość w pamięci przyszłych pokoleń” zorganizowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego oraz Fundację Zapomniane Podlasie w ramach działań związanych z funkcjonowaniem szlaków kulturowych w województwie podlaskim
- wystawa prac fotograficznych dzieci pt. „Wielokulturowość w moich oczach”
- wieczorna projekcja multimedialna na zewnątrz Synagogi nawiązująca do dziedzictwa krajoznawstwa Gminy Orla oraz wielokulturowości regionu
- wieczorny koncert białoruskiego zespołu Pałac



GMINNY
OŚRODEK
KULTURY
W ORLI

Organizatorzy:
Marszałek Województwa Podlaskiego
Wójt Gminy Orla
Gminny Ośrodek Kultury w Orli

Muzeum Historii Medycyny i Farmacji Uniwersytetu Medycznego



17.09.2017, godz. 10.00, 12.00 i 14.00 DZIEDZICTWO MEDYCZNE W BAROKOWYM KRAJOBRAZIE

Białostocka rezydencja Branickich jest miejscem narodzin dziedzictwa sztuki i medycyny. W epoce nowożytnej pałac zyskał miano „Polskiego Wersalu”, a tym samym stał się pierwszą lokalizacją kliniki położniczej czyli Instytutu Akuszerii.

W ramach tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa zapraszamy na odkrywanie tajników podlaskiej medycyny w barokowej przestrzeni Pałacu. Spacery rozpoczynać się będą w godzinach: 10.00, 12.00 i 14.00.

Pałac Branickich w Białymstoku w XVIII wieku zyskał miano Polskiego Wersalu. Dziedzictwo hetmana kontynuuje od ponad 67 lat Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, prowadząc liczne prace rewitalizacyjne i udostępniając obiekt zwiedzającym.

W głównej siedzibie Uniwersytetu działają powołane w 2011 roku Muzeum Historii Medycyny i Farmacji. Jest to jedyna tego typu placówka w Polsce wschodniej.



Muzeum zajmuje pomieszczenia w prawej oficynie pałacu. Głównym celem jego działalności jest pokazanie dziejów historii medycyny i farmacji dawnego Pogranicza Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Wizyta w Muzeum to interaktywny spacer w przeszłość do dawnego gabinetu stomatologicznego, radiologa, okulisty, laboratorium farmaceuty czy pracowni anatoma. Placówka pełni rolę bazy naukowo-dydaktycznej z zakresu historii medycyny i farmacji dla studentów UMB. Organizowane są też zajęcia edukacyjne skierowane do wszystkich zainteresowanych.

Muzeum na stałe wpisało się także w kalendarz inicjatyw kulturalnych miasta Białystok i województwa podlaskiego. Co roku placówka bierze udział, m.in. w Europejskiej Nocy Muzeów, Europejskich Dniach Dziedzictwa, Podlaskim Festiwalu Nauki i Sztuki, Europejskim Dniu Dziedzictwa Akademickiego i innych. Organizowane są również inne wydarzenia promujące dziedzictwo medyczne województwa podlaskiego w formie wystaw czasowych, promocji książek, koncertów czy rekonstrukcji historycznych. Muzeum było jednym z inicjatorów powołanego w 2014 roku Stowarzyszenia Muzeów Uczelnianych w Polsce. W 2013 roku Muzeum zostało laureatem konkursu na „Najciekawsze Wydarzenie Muzealne Roku 2012 w województwie podlaskim w kategorii Publikacja”. Zaś w 2016 roku zostało wyróżnione przez Narodowy Instytut Dziedzictwa za organizację wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa.

Organizator:

**Muzeum Historii Medycyny
i Farmacji Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku**

ul. Kilińskiego 1, 15-089 Białystok,

tel. 085 7485467, e-mail: muzeum@umb.edu.pl



RATUSZ W BIAŁYMSTOKU

9-10 i 16-17.09. 2017

Wystawa stała *Galeria Malarstwa Polskiego* zostanie wzbogacona o specjalny pokaz ze zbiorów przechowywanych w magazynie.

Na dziedzińcu Ratusza prezentowana będzie wystawa plenerowa *SKARBY NA PIASKU. ARCHEOLOGIA KOTLINY BIEBRZAŃSKIEJ*.

Kotlina Biebrzańska od najdawniejszych czasów była atrakcyjnym terenem dla osadnictwa. Bliskość rzeki stwarzała dogodne warunki do życia, zapewniała obfitość łatwo dostępnego pożywienia. Wzmacniała system obronny, dawała

możliwość sprawnej komunikacji, ułatwiała handel. Nad jej brzegami powstawały i intensywnie rozwijały się osady i miasteczka otoczone malowniczym krajobrazem doliny. Ten niepowtarzalny świat wielokulturowych społeczności ludzkich i obraz czystego piękna przyrody opisał Zygmunt Gloger – wybitny starożytnik, etnograf, historyk i krajoznawca.

Prezentowane na fotografiach zabytki pochodzą z terenu Kotliny Biebrzańskiej. Obecnie przechowywane są one w Dziale Archeologii Muzeum Podlaskiego w Białymstoku. Większość z nich pozyskana została w trakcie archeologicznych badań wykopaliskowych, pozostałą część stanowią znaleziska miejscowych mieszkańców, czyli przedmioty najczęściej odkryte przypadkiem. Do muzeum trafiły dzięki ofiarności ich znalazców.



Organizator:

Muzeum Podlaskie w Białymstoku

Ratusz, Rynek Kościuszki 10, 15-426 Białystok

tel. 85 742 14 73, e-mail: muzeum@muzeum.bialystok.pl

Muzeum Historyczne

W dniach 9-10 i 16-17.09.2017 r. zaprasza na zwiedzanie wraz z przewodnikiem ekspozycji stałych: W białostockiej kamienicy, Białystok - makieta barokowego miasta, Odzyskana historia. Hotel Ritz oraz wystaw czasowych: Na co dzień i od święta. Portret Białostoczan w latach 50 i 60 XX w. oraz „Smaczki” PRL-u, Pamięć o Józefie Piłsudskim w PRL-u.

9 września (sobota) 10,00 i 12:00

10 września (niedziela) 10,00 i 12:00

16 września (sobota) 10,00 i 12:00

17 września (niedziela) 10,00 i 12:00



Organizator:

MUZEUM HISTORYCZNE

Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku

ul. Warszawska 37, 15-062 Białystok

tel. 85 74 82 119, e-mail: muzeum.historyczne@muzeum.bialystok.pl



Muzeum Rzeźby Alfonsa Karnego

9.09.2017 r. o godz. 11.00 PRZEPYCH REZYDENCJI I PIĘKNO GENERALSKIEJ WILLI - zajęcia interaktywne skierowane do dzieci w wieku 8-12 lat.

Zajęcia poświęcone jednemu z najpiękniejszych zabytków Białegostoku – willi rezydencjonalnej z końca XIX w. Dzieci dowiedzą się, kim był budowniczy i kolejni właściciele aż po czasy nam współczesne. Ponadto uczestnicy zaprojektują przestrzenne ogrody należące do posiadłości. Spotkanie będzie doskonałą okazją do zrozumienia przez dzieci, jak ważne jest dbanie i zachowanie dawnych budynków i zabytków przyrodniczych w przestrzeni miejskiej. Czas trwania 90 min.



Organizator:

MUZEUM RZEŻBY ALFONSA KARNEGO

Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku

ul. Świętojańska 17, 15-277 Białystok,

tel. 85 73 27 392, e-mail: muzeum.karnego@muzeum.bialystok.pl



16.09.2017 r. Studziwody Siehieniewiczów – kontynuacja „Prologu” Dni Kultury i Piśmiennictwa Słowiańskiego

„Prolog” Dni Kultury i Piśmiennictwa Słowiańskiego to cykliczne wydarzenie kulturalne o wielu odsłonach. W tym roku motywem przewodnim jest 500-lecie ukazania się „Biblii Ruskiej”, wydrukowanej przez dr Franciszka Skarynę, pierwszego drukarza białoruskiego. W maju br. w Bielsku Podlaskim miały miejsce różne wystawy, koncerty i spektakle, targi książki, konferencja naukowa. We wrześniu zaplanowano kolejne wydarzenia będące kontynuacją „Prologu”, które będą skoncentrowane na przedmieściach Bielska Podlaskiego - Studziwodach.

Studziwody są niezwykle miejscowością, o dużych walorach kulturowych i przyrodniczych. Pierwsza o nich wzmianka pochodzi z 1514 r. i jest związana z Iwanem Siehieniewiczem, bielskim patrycjuszem, kupcem i mecenasem kultury. W Studziwodach posiadał swój dwór i stąd kierował swoimi przedsięwzięciami. Jeden z braci Iwana – Timosz Siehieniewicz był bielskim burmistrzem. Drugi z braci Pafnucy - pierwszym ihumenem supraskim i biskupem turowskim. Choć Siehieniewicz z czasem przestali być właścicielami Studziwów, to jednak ich działania pozostawiły dobry klimat i zainspirowały kolejne pokolenia do aktywności kulturotwórczej.

Wrześniowe wydarzenia w Studziwodach w ramach EDD będą opierać się na działaniach artystycznych, muzycznych i historycznych.

17.09.2017 r. Święto wsi Romanówka

Romanówka to jedna z najmłodszych wsi w województwie podlaskim. Powstała na początku XX wieku, a założyli ją migranci z różnych miejscowości powiatu



bielskiego, brzeskiego i wołkowyskiego. Przybywali oni do parcelowanego majątku Baciki Dalsze, aby kupować i zagospodarowywać tam grunta. W 1913 r. ponad 40 osiedlonych tu gospodarzy, zdecydowało o nadaniu nazwy wsi – Romanówka.

Początkowo Romanówka koło Siemiatycz składała się z dwóch przysiółków. Po komasacji gruntów dokonanej w 1938 r. wielu gospodarzy przesiedliło się na kolonie. Dlatego dziś zabudowania Romanówki rozrzucone są na przestrzeni ponad 4 km, między Wiercieniem a Bacikami i Tołwinem. Główne części Romanówki noszą nazwy: Kruhlik, Tarasy i Haje.

W 2013 r. w Romanówce odbyło się pierwsze Święto Wsi Romanówka, połączone z obchodami 100-lecia nadania nazwy wsi. Wielki trud ojców - założycieli wsi został uczczony wyświęceniem pamiątkowej kaplicy oraz dwóch krzyży. Od tego czasu wrześniowe spotkania mieszkańców są kontynuowane, przede wszystkim w duchu kultury białoruskiej, która dominowała tu od początku.

W tym roku święto rozpocznie się modlitwą przy kaplicy z ikoną Spasa. Następnie przy świetlicy wiejskiej odbędzie się koncert zespołów z Podlasia i Białorusi oraz spotkanie integracyjne mieszkańców.



Organizator:
Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny w Studziwodach
ul. Leśna 13 (siedziba stowarzyszenia),
ul. Sosnowa 56 (zabudowa skansenu), 17-100 Bielsk Podlaski
tel. 85 730 77 35, e-mail: dffonik@o2.pl

Muzeum Wnętrz Pałacowych w Choroszczy



10.09.2017 r. o godz. 11.00 „Kształtowanie krajobrazu parku w Choroszczy” wykład i interaktywne oprowadzenie po parku z zeszytem edukacyjnym.

17.09.2017 r. o godz. 11.00 „Park mówi o sobie” interaktywne oprowadzenie po parku z zeszytem edukacyjnym - propozycja kierowana do rodzin z dziećmi.

Opieka merytoryczna i prowadzenie
Anna Dąbrowska



Organizator:

MUZEUM WNĘTRZ PAŁACOWYCH W CHOROSZCZY

Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku

ul. Pałacowa 2, 16-070 Choroszcz

tel. 85 71 91 233, e-mail: muzeum.wnetrz@muzeum.bialystok.pl





Tegoroczny temat EDD „Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu” jest nieodłącznym elementem działalności Muzeum. Muzeum na wolnym powietrzu jest prezentacją historii przodków ukazaną we fragmencie zabytkowej przestrzeni w mieście.

Organizatorzy będą chcieli pokazać jaki jest krajobraz dziedzictwanaszego regionu i jak ważne jest zachowanie i popularyzacja krajobrazu przyrodniczego i kulturowego w formie jak najbardziej przystępnej i zrównoważonej, pokazując zwiedzającym związek tradycyjnego krajobrazu wiejskiego z nowoczesnością i zmianą.

9 i 10.09.2017 r. w godz. 9-17 zapraszamy do zwiedzania nowych ekspozycji stałych, które otwarte zostaną po raz pierwszy dla turystów właśnie w tych dniach!

Wystawy:

„Dzieje rolnictwa na ziemiach polskich” w nowym pawilonie wystawowym oraz **„Tradycyjna obróbka drewna w rzemiośle wiejskim”** w zabytkowym lamusie.

To unikalne ekspozycje, łączące najnowsze zdobycze technik multimedialnych z tradycyjnymi eksponatami muzealnymi. To stworzone, specjalnie z myślą o odwiedzających Muzeum, podróże przez historię rolnictwa oraz szeroko pojętą tematykę obróbki drewna – pełne obrazów, dźwięków, zabaw, interaktywnych elementów, barw, światel.

W związku z wielowątkowością linii narracyjnych i wielofunkcyjnością przekazu wystawy zaplanowane są w konwencji przestrzeni immersyjnej, ogarniającej zwiedzającego, wszystkie elementy przestrzenne i prezentacje. Informacje zawarte w obu wystawach, prezentowane będą poprzez wywoływanie emocji. Dzięki temu wystawy dostarczać będą oprócz wiedzy również wiele wrażeń.

Kuratorskie oprowadzanie po obu wystawach stworzy okazję zarówno do prezentacji swego dziedzictwa krajobrazu wsi i do promocji wiedzy o historii rolnictwa – zmianach w uprawie roli, w technologiach produkcji rolnej, technice rolniczej na przestrzeni wieków, a na drugiej – wiedzy o rzemiośle wiejskim, czyli wystawy odtwarzającej warsztaty dawnych rzemieślników: trzacy, cieśli, dekarzy, stolarzy oraz bednarzy i kołodziej – ludzi, którzy wykorzystując zasoby środowiska naturalnego, tworzyli nie tylko wyposażenie gospodarstw domowych, ale również budowali całe domy, gospodarstwa i wsie.

Bezpłatne udostępnienie w ramach EDD 2017 nowych wystaw stałych ma na celu podkreślenie ważności ochrony zabytków i rolę muzeów w kształtowaniu krajobrazu kulturowego i krajobrazu dziedzictwa naszych przodków.





Podsumowanie Konkursu na Najlepiej Zachowany Zabytek Wiejskiego Budownictwa Drewnianego w Województwie Podlaskim 2017

Już po raz XIII Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego pod patronatem Marszałka Województwa Podlaskiego oraz Generalnego Konserwatora Zabytków organizuje konkurs, którego celem jest wyróżnienie mieszkańców szczególnie dbających o drewniane dziedzictwo architektoniczne Podlasia.

Dzięki tej inicjatywie wzmacnia się w społeczeństwie świadomość tego, że stare, drewniane budynki zasługują na troskę i zachowanie ich oryginalności we współczesnym świecie betonu, szkła i stali. Niejednokrotnie działania i wiedza organizatorów przyczyniły się do uratowania i prawidłowej konserwacji obiektów drewnianych, a co za tym idzie, zachowania charakterystycznych cech zabytkowych obiektów.

Coraz większa liczba zgłoszeń świadczy o tym, iż idea konkursu już mocno zakorzeniła się w świadomości właścicieli drewnianych domów, dworów, czworaków, stodoł, spichlerzy, maneży czy ratowanych, często w ostatniej

chwili, wiatraków i młynów. Niewątpliwie 13-letnia praca przyczyniła się do uratowania przed zniszczeniem i zapomnieniem wielu pięknych zabytków architektury w krajobrazie kulturowym województwa podlaskiego.

W ciągu tego okresu mieszkańcy naszego, zróżnicowanego kulturowo regionu, otworzyli przed nami drzwi w ponad 800 budynkach, co pozwoliło na ich sfotografowanie, opisanie i udokumentowanie dla przyszłych pokoleń. Zaznaczyć należy, iż wiele obiektów nieodwracalnie zniknęło z krajobrazu naszych wsi i miasteczek, pozostając jedynie w naszej pamięci i w archiwach. Na szczęście te zachowane, dzięki świadomości ich właścicieli, nadal chronią w swoich wnętrzach historię wielu pokoleń.

Krajobrazem architektonicznym dziedzictwa województwa podlaskiego są przede wszystkim małe drewniane domy, skrywające się wśród pól i lasów, razem z ich mieszkańcami, którzy poświęcając swój czas, dbają o ich nienaruszony stan. Zachowany, oryginalny wygląd elewacji z drewnianymi oknami, przez które latem cichutko wpada wiatr, a zimą mróz maluje kwiaty z lodowych igiełek oraz wnętrza z kafłowymi piecami to elementy, które tworzą cały urok tych obiektów.

W ramach wydarzenia 17 września o godz. 12.00 nastąpi podsumowanie Konkursu na Najlepiej Zachowany Zabytek Wiejskiego Budownictwa Drewnianego w Województwie Podlaskim, gdzie zostaną wręczone nagrody i wyróżnienia laureatom tegorocznej edycji.

Organizator:

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu
ul. Pałacowa 5, 18-230 Ciechanowiec
tel. 86 2771328, e-mail: info@muzeumrolnictwa.pl
www.muzeumrolnictwa.pl


MUZEUM ROLNICTWA
IM. KS. KRZYSZTOFA KLUKA W CIECHANOWCU
INSTYTUCJA KULTURY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO



16.09.2017 r. w Domu Kultury w Czarnej Białostockiej odbędzie się wernisaż dwóch wystaw będących podsumowaniem działań odbywających się w ramach EDD – Konkursu Fotograficznego „Na Szlaku Rękodzieła Ludowego Województwa Podlaskiego” oraz pleneru malarskiego „Barwy Niemczyna”. Wstęp wolny. Serdecznie zapraszamy!

**Plener malarski „Barwy Niemczyna”
4-16.09.2017 r.**

Podczas dwutygodniowego pleneru w Centrum Rękodzieła Ludowego w Niemczynie wybitni artyści - malarze będą uwieczniać na płótnie piękno krajobrazu podlaskich wsi, łąk i lasów. Utrwałą najciekawsze elementy zapisanej historii i tradycji w środowisku przyrodniczym.

Konkurs Fotograficzny pt. „Na Szlaku Rękodzieła Ludowego Województwa Podlaskiego”.

Dom Kultury w Czarnej Białostockiej i Centrum Rękodzieła Ludowego w Niemczynie zapraszają wszystkich pasjonatów fotografii, kultury ludowej i pięknych

krajobrazów do wzięcia udziału w Konkursie Fotograficznym pt. „Na Szlaku Rękodzieła Ludowego Województwa Podlaskiego”. Regulamin konkursu oraz karta zgłoszenia do pobrania na stronie Domu Kultury.

Szlak Rękodzieła Ludowego Województwa Podlaskiego jest najpopularniejszym wśród szlaków turystycznych przebiegających przez teren gminy Czarna Białostocka. Powstał w 1994 r. z inicjatywy Działu Etnografii Muzeum Podlaskiego w Białymstoku w celu ochrony i udostępnienia turystom ośrodków twórczości ludowej: kowalstwa, garncarstwa, łyżkarstwa, tkactwa, pisankarstwa oraz rzeźby. Większość pracowni znajduje się w Czarnej Wsi Kościelnej – „zagłębiu ceramicznym”, gdzie mieszka do dziś kilka rodzin garncarzy wytwarzających ceramikę siwą i czerwoną. Natura bowiem hojnie wyposażała okoliczną ziemię w pokłady garncarskiego surowca jakim jest glina. W Niemczynie w wyremontowanym, przedwojennym budynku szkoły funkcjonuje Centrum Rękodzieła Ludowego, które organizuje spotkania z twórcami ludowymi i warsztaty m.in: tkaniny dwuosnowowej, garncarskie. Odbywają się tu plenery międzynarodowe, wystawy ceramiki siwej i kowalstwa. Co roku w maju organizowany jest Piknik Etnograficzny „Na Szlaku Rękodzieła Ludowego”.



Organizatorzy:
Dom Kultury w Czarnej Białostockiej
ul. Kościelna 8, 16-029 Czarna Białostocka
tel. 85 710 16 67, www.dkczarna.com
Centrum Rękodzieła Ludowego, Niemczyn 42
Marszałek Województwa Podlaskiego

Muzeum Ziemi Czyżewskiej



Muzeum Ziemi Czyżewskiej zaprasza 9-10 i 16-17.09.2017 r. w godz. 10.00-19.30 na bezpłatne zwiedzanie ekspozycji muzealnych z przewodnikiem oraz wystawy prac plastycznych z Regionalnego Konkursu pt. „Krajobraz dziedzictwa-dziedzictwo krajobrazu” oraz Powiatowego Konkursu „Kościoły, krzyże, kapliczki Powiatu Wysokomazowieckiego”. Na zwiedzających czekają pamiątkowe foldery oraz niespodzianki. Poza zwiedzaniem i wystawą przygotowano działania edukacyjno-artystyczne



przybliżające chętnym dziedzictwo krajobrazu Ziemi Czyżewskiej.

W trosce o zachowanie pamięci naszych przodków i ważnych wydarzeń tego regionu zapraszamy Państwa do utworzonego przez Gminę Czyżew w 2014 r. Muzeum Ziemi Czyżewskiej. Muzeum powstawało we współpracy z mieszkańcami, którzy dzielili się losami swoich bliskich i przekazywali cenne przedmioty z ich przeszłości. Wybór miejsca utworzenia muzeum w dworcu kolejowym nie jest przypadkowy. Dzięki wybudowanej pod koniec XIX wieku kolei warszawsko-petersburskiej nastąpił znaczący rozwój Czyżewa. Miejsce to było też świadkiem smutnych epizodów w dziejach Ziemi Czyżewskiej: wywózek na Sybir oraz do obozów zagłady. Zapraszamy w podróż po Ziemi Czyżewskiej i odwiedzania kolejnych jej „przystanków”, które stanowią poszczególne sale: Poczekalnia - Kolej Warszawsko-Petersburska, Salonka carska, Ziemia Czyżewska - tradycje i historia, Sybir i Wagon - Pomnik, Czasy współczesne.

Siedziba Muzeum Ziemi Czyżewskiej zaprasza serdecznie wszystkich podróżujących koleją. Dworzec pełni również funkcję czynnej poczekalni.

Organizator:

Gminny Ośrodek Kultury w Czyżewie,

ul. Mazowiecka 34, 18-220 Czyżew, tel. 86-2755-269, www.gokczyzew.pl

Stowarzyszenie Kulturalne Ziemi Czyżewskiej

ul. Apoznańskich 7, 18-220 Czyżew, fb/StowarzyszenieKulturalneZiemiCzyzewskiej, ankazimierzczuk@op.pl



3.09.2017 r. - teren Zespołu Szkół im. gen. Ludwika Michała Paca

Serdecznie zapraszamy do dawnej rezydencji Ludwika Michała Paca, na teren zabytkowego zespołu parkowo-pałacowego w Dowspudzie, na specjalnie przygotowany program pt. „Codzienny krajobraz niecodzienny”.

W ramach tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa w Dowspudzie proponujemy obejrzenie dwóch ciekawych widowisk na scenie:

- **w godz. 15.00-15.30** widowisko pt. „Jak nasi ojcowie ciężko pracowali, jedno ziarenko w chlebek zamieniali” w wykonaniu Kapeli Ludowej „Onegdaj” z Filipowa, scenariusz i reżyseria Barbara Orchowska, podkład muzyczny Piotr Orchowski;
- **w godz. 16.00-16.30** spektakl taneczny „Inspiracje bałkańskie” w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”.

Pozostałe wydarzenia będą odbywały się w zabytkowej kordegardzie oraz w budynku Zespołu Szkół im. generała Ludwika Michała Paca w Dowspudzie:



• **„Perły krajobrazu”** - prezentacje filmów dot. dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego regionu (m.in. Wigierskiego Parku Narodowego, Suwalskiego Parku Krajobrazowego, doliny Rospudy), spotkania z autorami tych filmów, tematyczne quizy z nagrodami (ok. godz. 18,30). Miejscem prezentacji filmów będzie sala kominkowa w Centrum Obsługi Turystów KORDEGARDA. Filmy będą prezentowane w dwóch blokach czasowych, aby umożliwić odwiedzającym obejrzenie obu widowisk scenicznych:


blok 1 (w godz. 13.30-14.30):

- „Koloryt ziemi suwalskiej” (autor: Hubert Stojanowski, 15 min.),
- Wigierski Park Narodowy – film 1 (autor: Krzysztof Steczkowski, 15 min.),
- Suwalski Park Krajobrazowy (autor: Krzysztof Steczkowski, 10 min.),

blok 2 (w godz. 17.30-18.30):

- Wigierski Park Narodowy – film 2 (autor: Krzysztof Steczkowski, 10-15 min.),
- „Rospudzenie o Rospudzie” (autor: H. Stojanowski, 27 min.).

Drugi blok filmowy będzie poprzedzony ok. 30 minutową prezentacją multimedialną na temat zmian w krajobrazie Suwalszczyzny przełomu XX i XXI wieku (Jarosław Borejszo).

W części recepcyjnej kordegardy można będzie obejrzeć makietę XIX-wiecznego dowspudzkiego pałacu hrabiego Paca.

W budynku dowspudzkiego Zespołu Szkół zapraszamy do obejrzenia wystaw fotograficznych: „Chronione krajobrazy powiatu suwalskiego” oraz „Walory Wigierskiego Parku Narodowego”. Będą one dostępne w godz. 11.00-19.00.

Program tegorocznych EDD w powiecie suwalskim będzie rozszerzeniem i uzupełnieniem organizowanego w tym dniu Powiatowego Święta Plonów (w godz. 11.00 – 19.00), podczas którego odbędą się m.in. msza św. polowa, konkurs wieńców dożynkowych, jarmark produktów lokalnych i rękodzieła, występy zespołów ludowych z terenu powiatu suwalskiego.

Organizatorzy:

Powiat Suwalski, ul. Świerkowa 60, 16-400 Suwałki

www.powiat.suwalski.pl

Województwo Podlaskie

Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego

www.wrotapodlasia.pl



10.09.2017 r.

Serdecznie zapraszamy w godz. 14.00-19.00 do Krainy Otwartych Okiennic na spacer i inne wydarzenia pod wspólnym hasłem „Czytanie krajobrazu”. Zbiórka o godz. 14.00 w siedzibie Stowarzyszenia Dziedzictwo Podlasia w Puchłach 62, gmina Narew.

W programie:

14.00-15.00 prezentacja multimedialna na temat wartości i potrzeby ochrony krajobrazu kulturowo-przyrodniczego, zwiedzanie mini wystawy dotyczącej tradycyjnego zdobnictwa architektonicznego drewnianych domów mieszkalnych

15.00-17.00 zwiedzanie zabytkowej, drewnianej cerkwi pw. Opieki Matki Bożej, spacer ze specjalistą od ekologii i ochrony krajobrazu

17.00-18.00 rozpoznawanie dawnych odmian owoców w pokazowym sadzie prowadzonym tradycyjnymi metodami

17.00-18.00 warsztaty zdobienia pierników tradycyjnymi motywami zaczerpniętymi z lokalnej architektury i tkaniny – warsztaty dla dzieci

18.00 – 18.30 koncert zespołu Południce z repertuarem pieśni podlaskich

Wstęp wolny. Mile widziane wcześniejsze zgłoszenie.

Stowarzyszenie Dziedzictwo Podlasia założone zostało w kwietniu 2004 roku. Jest organizacją pozarządową zrzeszającą pasjonatów i miłośników dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego ziemi podlaskiej. Wśród nas są zarówno profesjonalści, na co dzień zajmujący się archeologią, architekturą, etnografią, geografią czy też innymi dyscyplinami, jak i amatorzy, którzy swoje zainteresowania rozwijają w wolnych dla siebie chwilach. Zarówno młodzież, ale także ludzie starsi. W swoich



szeregach chętnie widzimy każdego, komu nie jest obojętna przeszłość ale i przyszłość naszego regionu. Regionu z najpiękniejszymi krajobrazami, najlepiej zachowanymi walorami przyrodniczymi, wspólną kulturą i tradycją. Regionu z przeogromnym bogactwem i różnorodnością narodowościową i religijną. Cele jakie postawiliśmy przed sobą to:

- wszechstronne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- organizacja i rozwój współpracy regionalnej, międzyregionalnej i międzynarodowej na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu podlaskiego;
- wspieranie społecznej aktywności obywateli i uświadamianie ogółowi społeczeństwa potrzeby i znaczenia społecznych działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczo – kulturowego;
- popularyzowanie wiedzy o Podlasiu i działania na rzecz swobodnego dostępu do informacji i jawności życia publicznego niezbędnych dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Pamiętamy o przeszłości, myślimy o przyszłości.



Organizator:
Stowarzyszenie Dziedzictwo Podlasia
Fundacja Rozwoju Turystyki i Produktu Lokalnego Mandrivka – Ewa Stepaniuk
 Puchły 62, 17-210 Narew, tel. 602 430 772, 662 044 775,
 e-mail: sdp@podlasie.org, ewa@mandrivka.pl, www.podlasie.org



DOM POGRANICZA I SYNAGOGA

Miasteczko na pograniczu polsko-litewskim, sławę swą zawdzięcza bogatym tradycjom wielokulturowości, pielęgnowanym do dzisiaj. Położone nad rzeką Marychą (dawniej Sejna, Sejenka), u spłotu granic z Litwą (12 km), Białorusią (16 km) i Rosją (Obwód Kaliningradzki, 42 km), na styku północnych krańców Puszczy Augustowskiej i południowego krajobrazu Suwalszczyzny.

Pierwotnymi mieszkańcami tych ziem byli Jaćwingowie, wspominani w II w. n.e. przez Ptolemeusza jako Sudinoi (Sudawowie), których włości rozciągały się od środkowego Niemna do Biebrzy. Przez Czesława Miłosza nazywani „Indianami Europy”, zostali ostatecznie pokonani przez Krzyżaków w końcu XIII w., pozostawiając po sobie grodziska, nazwy miejsc i jezior. Obecnie zamieszkiwane przez Polaków, Litwinów i Rosjan Staroobrzędowców, w przeszłości także Żydów, Białorusinów, Cyganów, Tatarów i Niemców.

Od 27 lat ma tutaj swoją siedzibę

Ośrodek „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów”, instytucja kultury, której programy edukacyjno-artystyczne związane są z dziedzictwem kulturowym regionu oraz Europy Środkowo-Wschodniej.

9-10.09.2017 r., godz. 12.00,

Filmowa Kolekcja Bajek Pogranicza

Zestaw 36 filmów, zrealizowanych przez dzieci i młodzież w Pracowni Edukacyjnej Pogranicza, pod kierunkiem wybitnych twórców filmu animowanego. Filmy opowiadają historię Sejny i okolic, zaczerpniętą z pamięci najstarszych mieszkańców. Odwołują się do zapamiętanych obrazów z dzieciństwa, baśni, pieśni oraz legend, jego dawnych mieszkańców: Polaków, Starowierów, Litwinów, Żydów i Cyganów. **Prowadzenie: Bożena Szroeder** Animatora kultury, pedagog i reżyser teatralny. Od wielu lat prowadzi pracownię teatralną z dziećmi i wielopokoleniowy program „Kroniki sejneńskie”. Autorka nowatorskiego programu edukacji interkulturowej dla dzieci, realizowanego w szkołach sejneńskich, który stał się wzorem dla szkół w innych regionach Polski. Jest pomysłodawczynią wielokrotnie nagrodzonego programu filmowego pt: „Kolekcja Filmowa Opowieści Pogranicza”.

16.09.2017 r., godz. 12.00,

Kino Pogranicza *Losy Posłuchane*

Film dokumentalny zrealizowany w Pracowni Filmowej Ośrodka Pogranicze, opowiadający o losach Polaków zamieszkujących wioski w okolicy Grodna i Lidy na Białorusi.

17.09.2017 r., godz. 12.00,

Kino Pogranicza *Powracający*

Film dokumentalny zrealizowany w Pracowni Filmowej Ośrodka Pogranicze, opowiadający o wizycie po 60 latach, urodzonego przed wojną w Sejnach Maxa Furmańskiego, żydowskiego kantora z Izraela. **Prowadzenie: Małgorzata Sporek-Czyżewska** Animatora kultury, jedna z założycielek Fundacji Pogranicze w Sejnach. Prowadzi prace edukacyjno-artystyczną z młodzieżą, reżyseruje spektakle teatralne.



KRASNOGRUDA - DWÓR MIŁOSZA

Dwór znajduje się nad brzegiem jeziora Hołny w malowniczej wsi Krasnogruda, na północno-wschodnim krańcu Polski, w odległości 8 km od Sejny. W 2011 roku w zrewitalizowanym kompleksie dworskim z XVII wieku otwarto Międzynarodowe Centrum Dialogu. Przed wojną dwór należał do rodziny Czesława Miłosza. Dwór otoczony jest zabytkowym parkiem.

Krasnogrudzki Dwór to miejsce gościnne i propagujące działania artystyczne i edukacyjne związane z wielokulturowym dziedzictwem pogranicza.

Z myślą o artystach, uczniach i entuzjastach sztuki, powstały tu pracownie artystyczne i edukacyjne, prowadzona jest działalność kulturalno-edukacyjna odwołująca się do wielokulturowego dziedzictwa Wielkiego Księstwa Litewskiego, różnorodności Europy, różnorodności kulturowej obszarów pogranicza i twórczości Czesława Miłosza.

9–10, 16–17.09. 2017 r., w godz. 10.00–16.00 Wystawa „Miłosz | Szukanie ojczyzny” zwiedzanie z przewodnikiem

„Miłosz | Szukanie ojczyzny” przedstawia Noblistę przede wszystkim jako poetę. Na ścianach są Jego wiersze w różnych językach, zdjęcia z różnych okresów życia i karteczki z wierszami, które zwiedzający mogą zabierać ze sobą. Każda z sal ma swoje imię, nazwę: Powracający, Podróżny, Wygnany, Miłosny, Gościnny, Filolog, Przyrodnik. Jest to opowieść o życiu i losie Czesława Miłosza, o pamięci miejsca i dawnych mieszkańców dworu, rodzinie, o ważnych tematach w Jego twórczości.

Niektóre pokoje są przestrzeniami warsztatowymi z możliwością prowadzenia zajęć interaktywnych. Znajduje się tu Pracownia Przyrody. Jest to przestrzeń dedykowana edukacji przyrodniczej, wrażliwości na świat natury, z gablotami wypełnionymi zielnikami, zbiorem kamieni, gniazd ptaków i roślin. Jest też Pracownia Spizarni – przestrzeń zapachów i smaków, starych przepisów, konfitur, ziołowych naparów, bogactwo regionalnej wiedzy kulinarnej.

We dworze jest też Biblioteka, której zbiory dotyczą tematów dziedzictwa dawnej Rzeczypospolitej. W piwnicach dworu znajduje się kawiarnia literacka



„Piosenka o porcelanie” – przestrzeń wieczorów poetyckich, literackich, debat, dyskusji i kameralnych koncertów.

9 i 16.09. 2017 r., w godz. 12.00-14.00 zajęcia warsztatowe

Pracownia Przyrody | Krasnogruda pod mikroskopem – zajęcia z wykorzystaniem mikroskopu, obserwacja preparatów i okazów natury, tworzenie „biblioteki zdjęć mikroskopowych” oraz samodzielne wykonanie przyrodniczej pocztówki z parku krasnogrudzkiego. **Prowadzenie: Ksenia Konopek** animatorka kultury, prowadzi międzynarodowe programy edukacyjne

z młodzieżą. Pasjonuje się przyrodą, autorka pierwszej części „Atlasu Krasnogrudzkiego” pt. Ptaki. W Pograniczu prowadzi zajęcia Pracowni Przyrody.

10 i 17 .09. 2017 r., w godz. 12.00-14.00 zajęcia warsztatowe

Pracownia Sztuki – warsztaty z wykorzystaniem różnych technik plastycznych (ceramika, grafika warsztatowa, techniki malarskie i rysunkowe). Zajęcia związane z historią dworu i parku krasnogrudzkiego. **Prowadzenie: Wiesław Szumiński** artysta malarz, twórca linorytów, ilustrator książek, edukator pracujący z dziećmi i młodzieżą w sejneńskim Pograniczu. Autor wielu wystaw indywidualnych w Polsce i za granicą. Zajmuje się artterapią.

Organizator:

Ośrodek „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów”

ul. Piłsudskiego 37, 16-500 Sejny

tel. 87 5162765, e-mail: sekretariat@pogranicze.sejny.pl

www.pogranicze.sejny.pl





9.09.2017 r. o godz. 16.00 w Galerii Siemiatyckiego Ośrodka Kultury, ul. Zaszkolna 1 odbędzie się wernisaż wystawy zdjęć Piotra Cieśli pt. Krajobrazy Podlasia

Podlasie - to wspaniała kraina dla fotografa krajobrazu, który to krajobraz związany jest również z historią, a historia na tych pogranicznych terenach nie była łaskawa dla twórców kultury materialnej. Jednak dzięki temu pozostawiła duże obszary ledwo tknięte działalnością człowieka. Zapraszamy do obejrzenia piękna tej Ziemi.

Piotr Cieśla - zajmuje się fotografowaniem krajobrazu i architektury. Prowadzi warsztaty fotografii krajobrazowej,



architektury i reportażu w Polsce i zagranicą. Od 2005 należy do hiszpańsko-amerykańskiej agencji fotograficznej Agefotostock.



Organizatorzy:
Siemiatycki Ośrodek Kultury
 ul. Legionów Piłsudskiego 1, 17-300 Siemiatycze
 tel./fax 85 655 25 54, e-mail: sok@zetobi.com.pl
 www.sok.net.pl



My, którzy Cherubinów przedstawiamy... Inicjatywa polegająca na utworzeniu animacji do pieśni „My, którzy Cherubinów przedstawiamy.” śpiewanej podczas liturgii prawosławnej i stworzeniu mappingu na budynkach zażytkowego kompleksu klasztornego w Supraślu.

Organizatorzy pragną zwrócić uwagę na trzy aspekty: prawosławna architektura, ikonografia i śpiew cerkiewny będące częścią dziedzictwa kulturowego ziem polskich. Edukacja w tym zakresie będzie bodźcem do pielęgnacji tej unikalnej tradycji, jak również motywacją do jej rozwoju i kształcenia młodego pokolenia w tej dziedzinie.

Tekst pieśni nawiązuje do wyobrażeń czynów anielskich, które to my – ludzie – na ziemi „tajemnie przedstawiamy”. W ramach projektu zostanie zrealizowana animacja 3D do jakże pięknej melodynie (wybór jednej z wielu, wielu wersji) Pieśni Cherubinów z wykorzystaniem w plastyczny sposób poetyckiego przedstawienia

aniołów z rozpisów fresków cerkiewnych. Powstanie przepiękne widowisko, które będzie okraszone dynamicznie ukazującymi się przedstawieniami istot anielskich, a ostatecznie Świętej Trójcy (według Andrzeja Rublowa).

Animacja 3D będzie wyświetlana na zabytkowych budynkach Klasztoru Zwiastowania Najświętszej Marii Panny w Supraślu, na części obejmującej Pałac Archimandrytów, w dniach 15-17.09.2017 r. po zapadnięciu zmroku, tak aby turyści oraz mieszkańcy miasteczka mogli wieczorem mieć możliwość spotkania z trzema składowymi kultury prawosławia: architekturą, ikoną, śpiewem. Całe wydarzenie zostanie poprzedzone wernisażem w dniu 15 września, podczas którego w Auli Akademii Suprańskiej wystąpi chór, wykonując na żywo pieśni inspirowane prawosławną angeologią. Miejsce prezentacji mappingu nie jest przypadkowe, gdyż Pałac Archimandrytów usytuowany jest od strony bulwarów nadzecznych, gdzie każdego dnia przewijają się setki turystów. Prezentacja będzie widoczna dla wszystkich, którzy będą poruszać się po terenie, który znajduje się w bezpośredniej bliskości Klasztoru.

Organizator:

Organizator: Fundacja „Oikonomos”

ul. Św. Mikołaja 5, 15-420 Białystok

email: fundacja@oikonomos.pl

www.oikonomos.pl





Suwalski Park Krajobrazowy powstał 12 stycznia 1976 r. i jest to najstarszy park krajobrazowy w Polsce. Jego siedziba znajduje się w Turtulu – przysiółku wsi Malesowizna i położona jest w rynnowej dolinie rzeki Czarna Hańcza, na jednym z pagórków ozu turtulskiego. Wzniesienie obmywają wody stawu turtulskiego, spiętrzonego na potrzeby pracującego tu kiedyś młyna wodnego. Krawędź rynnowej doliny rzecznej stanowi dogodny punkt widokowy na przełomowy odcinek Czarnej Hańczy oraz na źródłiska i zagłębienie rzeki Szeszupy. Tutaj również biorą swój początek dwie ścieżki poznawcze „Doliną Czarnej Hańczy” i „U źródeł Szeszupy”.

9.09.2017 r. o godz. 10.00 z siedziby Suwalskiego Parku Krajobrazowego w Turtulu wystartuje druga edycja jednej z najciekawszych imprez triathlonowych w Polsce – Predathlonu!

Zawody łączą trzy dyscypliny: jazdę na rowerze, kajak oraz bieg. Niesamowita różnorodność ukształtowania terenu Suwalskiego Parku Krajobrazowego utrudnia zmagania na dwa sposoby. Pierwszy to ciągłe podjazdy i zjazdy, podbiegi i zbiegi. Zwłaszcza, że na trasie zdobywamy rowerem lub pieszo kilka suwalskich „szczytów”. Hasło imprezy: Jedyny płaski odcinek pokonujesz w kajaku! - nie jest częścią przechwałki. Drugi to malowniczość. W ubiegłym roku zdarzało się uczestnikom zatrzymać na trasie tylko po to by ustrzelić fotkę krajobrazowej perełki. W tym roku trasa Predathlonu uwzględni



również zabytki kultury materialnej Suwalskiego Parku Krajobrazowego, takie jak: Góra Zamkowa, na której znajdowało się jaćwieskie grodzisko, Stara Hańcza z ruinami dworu i parkiem podworskim oraz zabytkową aleją lipową, Wodзилki – wieś założona pod koniec XVIII w. przez staroobrzędowców uciekających przed represjami religijnymi z carskiej Rosji, w której znajduje się drewniana molenna. Jednak Predathlon to nie tylko triathlon. Dwa dodatkowe dystanse czyli Predathlon Run oraz Predathlon Nordic Walking to imprezy dla biegaczy oraz miłośników maszerowania z kijkami. Znajdzie się także coś dla najmłodszych, dlatego organizatorzy zapraszają całe rodziny. Przyjeźdź!! Sprawdź się!! Zostań Predatorem!!

Organizator:
Predathlon Team
Rejestracja dostępna pod linkiem
<https://elektronicznepzapisy.pl/event/1533.html>

Suwalski Park Krajobrazowy



11-15.09.2017 r.

Suwalski Park Krajobrazowy zaprasza grupy szkolne na wycieczki z przewodnikiem ścieżką poznawczą „U źródeł Szeszupy” (termin i godzina ustalana indywidualnie). Wędrówka rozpoczyna się w Malesowiznie, nieopodal źródeł rzeki Szeszupy i jest opowieścią o losach ludzi, którym przyszło żyć w jej pobliżu. W miejscowości Szeszupka znajduje się cmentarz ewangelicki – pamiątka po przybyłych tu w drugiej połowie XVIII w. kolonistach niemieckich. W Wodźnikach – wsi założonej pod koniec XVIII w. przez uciekających przed represjami religijnymi staroobrzędowców znajduje się zabytkowa molenna oraz cmentarz.



Organizator:

Suwalski Park Krajobrazowy

Malesowizna-Turtul, 16-404 Jeleniewo

tel. 87 569-18-01, e-mail: turtulspk@gmail.com

www.spk.org.pl





Fundacja Centrum Badań nad Historią i Kulturą Małych Miast wraz z właścicielami tykocińskich zabytkowych domów drewnianych 16.09.2017 r. w godz. 11.00-15.00 serdecznie zapraszają na obchody Europejskich Dni Dziedzictwa w Tykocinie ph. „Mieszkalna architektura drewniana w krajobrazie urbanistycznym Tykocina od XVIII w. do dziś”.

W programie:

godz. 11.00

Spotkanie w zabytkowym domu przy Placu Czarnieckiego 10. Zwiedzanie domu oraz wystawy „Szlak architektury drewnianej Tykocina”. Pokaz zdjęć archiwalnych ukazujących krajobraz Placu Czarnieckiego i Tykocina w XIX i XX w.



godz. 12.00

Oprowadzanie po Placu Czarnieckiego. Opowieść o historii drewnianych domów przy pierzei północnej i ich roli w krajobrazie XVIII-wiecznego rynku. Oprowadzają Barbara Maliszewska (przewodnik turystyczny PTTK) i Maria Markiewicz.

godz. 13.00

Wycieczka Szlakiem Architektury Drewnianej Tykocina pod przewodnictwem Barbary Maliszewskiej i Marii Markiewicz ph. „Drewniane domy mieszkalne w krajobrazie urbanistycznym wielokulturowego Tykocina”. Trasa rozpocznie się pod pomnikiem Czarnieckiego na XVIII-wiecznym rynku, będzie wiodła ulicą Złotą w kierunku dawnej żydowskiej dzielnicy Kaczorowo, następnie Choroszczańską, Jordyką i ul. Klasztorną do dzielnicy Nowe Miasto, gdzie zobaczymy m. in. zachowane zespoły dawnej miejskiej zabudowy szczytowej. Podczas wycieczki odwiedzimy kilka domów mieszkalnych - polskich i żydowskich, udostępnionych przez właścicieli. Posłuchamy opowieści o ich powstaniu i mieszkających tu tykocińskich zasiedlonych rodzinach, obejrzymy wnętrza i udostępnione zwiedzającym rodzinne pamiątki. Zapoznamy się także z działaniami prowadzonymi na rzecz zachowania tych cennych obiektów. Wstęp na imprezę wolny a fotografowanie w obiektach mile widziane!

Organizator:
Fundacja Centrum Badań nad Historią i Kulturą Małych Miast
Plac Czarnieckiego 10, 16-080 Tykocin



9-10, 16-17.09.2017 r.

Wystawa stała Galeria Zygmunta Bujnowskiego zostanie wzbogacona projekcją multimedialną „Zygmunt Bujnowski – malarz ziemi tykocińskiej”, która prezentowana będzie na ekspozycji w godz. 11.00-16.00.

Ponadto Muzeum zaprasza na oprowadzanie kuratorskie po wszystkich wystawach, które odbywać się będzie o godz. 11.00, 13.00 i 15.00.



Organizator:
Muzeum w Tykocinie
Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku
ul. Kozia 2, 16-080 Tykocin
tel. 85 718 16 13, e-mail: synagoga@muzeum.bialystok.pl





10.09.2017 r. w godz. 11.00-16.00 w Podlaskim Muzeum Kultury Ludowej odbędzie się plenerowy festyn etnograficzny *Podlaskie Ziołami Pachnące*.

Jest to cykliczna impreza muzealna ciesząca się dużym zainteresowaniem wśród turystów z Polski i za granicą, popularyzująca znaczenie i zastosowanie ziół, które do dziś dnia stanowią nieodłączny element wiejskiego krajobrazu. Zarówno dzikorośnię, jak i te z przydomowych ogrodów były wykorzystywane przez mieszkańców wsi w kuchni, w zabiegach leczniczych i higienicznych. Powszechnie używano ich również w obrzędowości religijnej oraz w praktykach magicznych. Nie dziwi zatem fakt, że zioła pozostają ważnym elementem wystroju wiejskich domów.

Tego dnia, poza przybliżaniem tematyki związanej z zastosowaniem ziół w tradycyjnej kulturze ludowej, zaprezentowane zostaną tradycje pszczelarskie.

W ramach imprezy odbędzie się także przegląd zespołów folklorystycznych z województwa podlaskiego. Celem przeglądu jest popularyzacja lokalnej kultury

ludowej, prezentacja zespołów folklorystycznych oraz ukazanie folkloru muzycznego regionu. Wyłonione zespoły, kapele i soliści będą typowani do udziału w wojewódzkich, ogólnopolskich i międzynarodowych przeglądach folklorystycznych (m.in. do reprezentowania Podlasia na Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu n/Wisłą.) Na festynie nie zabraknie także kiermaszu z rękodziełem ludowym i specjałów kuchni Podlaskiej.

20.09.2017 r. w Podlaskim Muzeum Kultury Ludowej odbędzie się konferencja naukowo-praktyczna *Drewniane budownictwo w krajobrazie Podlasia poświęcona tradycyjnemu budownictwu wiejskiemu podlaskiej wsi*.

W czasie konferencji podjęta zostanie tematyka związana ze znaczeniem elementów krajobrazu kulturowego dla rozwoju gospodarczego regionu, a także z problematyką ochrony i konserwacji budynków drewnianych, ze szczególnym wskazaniem na dobre praktyki w tym zakresie. W założeniu organizatorów konferencja ma stanowić płaszczyznę wymiany doświadczeń między ekspertami zajmującymi się ochroną wiejskiego krajobrazu kulturowego a mieszkańcami i użytkownikami drewnianej architektury. Szczególnie ważnym głosem w dyskusji



będą miały wystąpienia właścicieli obiektów drewnianych, zaadaptowanych na cele kulturalne lub gospodarcze, będące przykładem umiejętnego połączenia tradycyjnej formy z nowoczesną funkcją.

Konferencji towarzyszyć będzie plenerna wystawa fotograficzna prezentująca ciekawe przykłady zachowań w terenie tradycyjnych obiektów

architektonicznych charakterystycznych dla województwa podlaskiego. Ponadto zostanie wydana publikacja pokonferencyjna. Całość działań współfinansowana jest przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich.

Szczegółowy program udostępniony zostanie bliżej terminu konferencji na stronie www.skansen.bialystok.pl

Serdecznie zapraszamy!



Organizator:

Podlaskie Muzeum Kultury Ludowej

ul. Leśna 7, 16-010 Wasilków (przy szosie w kierunku Augustowa)

tel. 85 743 60 82, e-mail: pmkl@skansen.bialystok.pl





10.09.2017 r. na zabytkowym grodzisku, tzw. „Wał” w pobliżu miejscowości Zbucz odbędzie się XIII edycja FESTYNU ARCHEOLOGICZNEGO ZBUCZ–GRODZISKO. Początek godz. 11.00.

Jednym z podstawowych celów owego przedsięwzięcia jest wypromowanie unikatowego zabytku archeologicznego. Dotychczas przeprowadzone prace wykopaliskowe na terenie grodziska przez pracowników Instytutu Archeologii i Etnografii PAN potwierdzają, że jest to jedno z najstarszych zachowanych grodzisk schronieniowych na terenie Podlasia. Jego pochodzenie datuje się na IX-X wiek. Atutem tego obiektu jest też jego położenie oraz obecność innych obiektów archeologicznych, m. in. dwóch „kurhanów”.

W programie:

- blok archeologiczny w ramach którego odbędą się różne pokazy i warsztaty,

m.in.: wyrób biżuterii, dawna kuchnia, zielarstwo, czerpanie papieru, hafciarstwo wczesnośredniowieczne, dawne gry i zabawy dla dzieci, heraldyka, złotnictwo, brązownictwo, tkactwo, garncarstwo, wytop żelaza, kowalstwo, snycerstwo, mincerstwo, wypał dziegciu i stanowiska łucznicze

- walki drużyn wojów wczesnośredniowiecznych

- konkursy

- występy zespołów artystycznych



Organizatorzy:
Marszałek Województwa Podlaskiego
Wójt Gminy Czyże

Gminny Ośrodek Kultury

17-207 Czyże 98, tel. 85 681 35 31, e-mail: gok.czyze@wp.pl

www.ugczyze.pl/gok.htm

Laury Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla organizatorów wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2016 r. w województwie podlaskim

21 listopada 2016 r., podczas uroczystej Gali w Operze Wrocławskiej wręczone zostały wyróżnienia dla organizatorów zeszłorocznej, 24. Edycji Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce zrealizowanej pod hasłem „Gdzie duch spotyka się z przestrzenią – świątynie, arcydzieła, pomniki”.

W województwie podlaskim koordynatorem EDD jest Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku, który w ramach swoich zadań organizuje i współfinansuje wiele wydarzeń podczas tej akcji. Zarówno w latach poprzednich, jak i w 2016 r. Podlaskie aktywnie włączyło się w ogólnopolską akcję w całym regionie. Organizatorzy przygotowali 62 wydarzenia w 13 miejscowościach, w których udział wzięło ponad 36 tys. osób.

Wyróżnienia otrzymali Wojewodowie, Marszałkowie Województw i Prezydenci Miast, którzy aktywnie włączyli się w promocję zeszłorocznej edycji EDD, a także wspierali finansowo działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego w swoich regionach. Takie wyróżnienie otrzymał również **Pan Jerzy Leszczyński** - Marszałek Województwa Podlaskiego.



Laureatami NID za organizację EDD 2016 zostali:

1. **Pan Anatol Wap** - Dyrektor Departamentu Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego
2. **Pan Piotr Filipik** - prezes Fundacji Zapomniane Podlasie i **Pan Maciej Nowakowski** - wiceprezes Fundacji Zapomniane Podlasie
3. **Pani Maria Markiewicz** - Fundacja Centrum Badań nad Historią i Kulturą Małych Miast
4. **Pan dr Artur Gawel** - Dyrektor Podlaskiego Muzeum Kultury Ludowej
5. **Pani Magdalena Grassmann** - Kierownik Muzeum Historii Medycyny i Farmacji Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
6. **Pan Szczepan Ołdakowski** Starosta Powiatu Suwalskiego
7. **Pan Mariusz Krzywicki** za przygotowanie wyjątkowego pokazu mody „Epokowy bu-duar (Paców) – historia zapisana w ubiorze” podczas EDD w Powiecie Suwalskim

na twoje zgłoszenie czekamy
do 31 października 2017 roku



zabytko ogólnopolski konkurs filmowy mania

informacje o konkursie
na stronie www.nid.pl



NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE FUND OF POLAND



Logo of the National Heritage Fund of Poland

25. Europejskie Dni Dziedzictwa
9-10 i 16-17 września 2017

Krajobraz dziedzictwa Dziedzictwo krajobrazu

udział w wydarzeniach jest bezpłatny / www.edd.nid.pl

Patronat medialny:



Partner:

Koordinator ogólnopolski:

Patronat honorowy:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego